

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS PAREIGŪNŲ DARBO UŽMOKESČIO ĮSTATYMO NR. VIII-1904 2 STRAIPSNIO IR PRIEDO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-778(2)
DERINIMO PAŽYMA

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies
Lietuvos Respublikos valstybinės kultūros paveldo komisija (2025-01-30, Nr. V11-9)	<p>Paveldo komisija, atsižvelgusi į Projekto tikslus, viešojo administravimo efektyvumą ir konstitucinio teisingo apmokėjimo už darbą principo įgyvendinimą, vertina, kad egzistuoja pagrįstos priežastys, dėl kurių Projektas turėtų būti svarstomas jau dabar, nelaukiant planuojamos kompleksinės viso teisinio reguliavimo ir jo finansinio pagrindimo peržiūros pabaigos.</p> <p>Vyriausybės pritarimas Projekto tikslui reiškia, jog esamas teisinis reguliavimas, nustatantis Paveldo komisijos narių bei pirmininko darbo užmokestį nebeatitinka šiems pareigūnams priskirtų funkcijų pobūdžio, sudėtingumo ir atsakomybės lygio. Todėl Projekto svarstymo Seime sustabdymas, delsimas spręsti akivaizdžią problemą iš esmės reikštų konstitucinio teisingo apmokėjimo už darbą principo pažeidimą. Vertintina, kad Paveldo komisijos narių darbo apmokėjimo pakeitimas, kai yra aiškiai nustatyta, jog Paveldo komisijos narių darbo užmokestis šiuo metu yra neproporcingai mažesnis, lyginant su kitomis analogiškomis institucijomis, yra būtina priemonė užtikrinant tinkamą ir teisingą apmokėjimą už darbą jau dabar, o ne tik po būsimos kompleksinės peržiūros.</p> <p>Vyriausybės nutarime nurodoma, jog ateityje bus vykdoma kompleksinė valstybės pareigūnų darbo užmokesčio sistemos teisinio reguliavimo ir jo finansinio pagrindimo peržiūra, tačiau tai savaime neužtikrina, kad būtinas rezultatas bus pasiektas laiku ir tokia apimtimi, kuri realiai išspręs konkrečią šiuo metu egzistuojančią Paveldo komisijos narių darbo apmokėjimo problemą.</p>	<p>Neatsižvelgti. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė savo išvada dėl Lietuvos Respublikos valstybės pareigūnų darbo užmokesčio įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVP-778(2) (toliau – Įstatymo projektas) pritarė ne Įstatymo projekto tikslui, o siekiui, t. y. didinti visų Lietuvos Respublikos Seimo pagal specialius įstatymus paskirtų valstybinių (nuolatinių) komisijų ir tarybų pirmininkų, jų pavaduotojų ir narių darbo užmokestį, neišskiriant atskirų komisijų. Toks sprendimas priimtas dėl to, kad, pirma, rengiant Įstatymą pareigybės buvo priskiriamos konkrečioms pareigybių grupėms pagal aiškiai apibrėžtus ir tarpusavyje palyginamus kriterijus, pavienių institucijų ar pareigybių išskyrimas, neįvertinus visos sistemos mastu taikomų principų, galėtų iškreipti bendrą teisės akto logiką, sudaryti prielaidas nepagrįstiems atlygio skirtumams. Antra, 2026–2028 metų biudžeto patvirtinimo įstatymo projekte nėra numatytos lėšos didinti Valstybinės kultūros paveldo komisijos ir Etninės kultūros globos tarybos pirmininkams, pirmininkų pavaduotojams, nariams darbo užmokestį. Pagal Konstitucinio Teismo praktiką (pvz.,</p>

<p>Viešojo sektoriaus atlygio reformos reikalauja ne vien tik detalios teisinio reglamentavimo bei esamos situacijos analizės, bet ir politinio sutarimo, skirtingų interesų suderinimo, todėl egzistuoja objektyvi rizika, kad sprendimų priėmimas bus nukeltas neapibrėžtam laikui. Manytina, kad Įstatymo pakoregavimas pagal Projekto pasiūlymus laikytinas tarpine, tiksline ir proporcinga priemone, leidžiančia operatyviai spręsti identifikuotą Paveldo komisijos problemą nelaukiant sisteminės peržiūros pabaigos, kartu paliekant galimybę vėliau šias nuostatas integruoti į bendrą sistemą.</p> <p>Manytina, kad atskirų pareigybių teisinio reglamentavimo korekcijos gali būti atliekamos ir etapais, tai pagrindžiant objektyviais kriterijais ir jei tai neprieštarauja proporcingumo ir efektyvumo principams. Šiuo atveju abu šie kriterijai yra išpildomi – poreikis koreguoti Paveldo komisijos narių bei pirmininko darbo apmokėjimo taisyklės yra objektyviai pagrįstas bei atitinka proporcingumo ir efektyvumo principus.</p> <p>Argumentas, kad pavienių pareigybių ar institucijų išskyrimas gali iškreipti bendrą darbo apmokėjimo sistemos logiką, negali būti laikomas pakankamu pagrindu atsisakyti svarstyti Projektą. Pažymėtina, kad Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (toliau – Centras) Įstatyme jau šiuo metu (nuo 2025 m. sausio 1 d.) yra išskirtas kaip atskira valstybės pareigūnų kategorija (Įstatymo 2 str. 171 p.). Todėl tai, kad Projekte Paveldo komisija yra išskiriama iš bendro institucijų sąrašo, nepažeistų Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – Konstitucija) 48 straipsnyje įtvirtinto teisingo apmokėjimo už darbą principo bei bendros valstybės pareigūnų darbo užmokesčio sistemos logikos ir vientisumo.</p> <p>Konstitucinis teisingo apmokėjimo už darbą principas turėtų būti vertinamas ne tik kaip argumentas susilaikyti nuo pavienių pakeitimų, bet ir kaip įpareigojimas operatyviai priimti sprendimus tais atvejais, kai galiojantis teisinis reguliavimas nebeatitinka teisingumo, protingumo, sąžiningumo principų. Tuo tarpu Įstatymo Projekto atmetimas iš esmės reikštų, kad bet koks būtinas ir pagrįstas darbo užmokesčio sistemos tobulinimas taptų neįmanomas iki bus užbaigta visos sistemos peržiūra.</p> <p>Pažymėtina, kad į Projektą galėtų būti įtraukiami papildomi saugikliai, kurie užtikrintų, jog valstybės pareigūnų atlygio sistema nebūtų iškreipiama.</p>	<p>Konstitucinio teismo 2020 m. lapkričio 3 d. nutarimas Nr. KT187-N15/2020) negali būti teikiami įstatymų projektai, kuriems nėra numatytos lėšos jų įgyvendinimui.</p>
---	--

	<p>Pavyzdžiui, būtų galima nustatyti pereinamąjį laikotarpį ar numatyti, kad šie pakeitimai bus peržiūrėti iš naujo įgyvendinus planuojamą viešojo sektoriaus darbo užmokesčio išlaidų analizę. Tokiu būdu būtų pasiektas teisėkūros tikslas – konkreti problema būtų tinkamai, operatyviai bei laiku išspręsta, kartu išlaikant galimybę vėliau sistemiškai koreguoti visą valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo sistemą pagal vienodus ir nuoseklius kriterijus. Paveldo komisijos darbo užmokesčio neperžiūrėjimas dabar gali sukelti kritines pasekmes institucijos veiklos tęstinumui, nes dėl didelio darbo krūvio, taikomos asmeninės atsakomybės bei neproporcingai mažo atlygio jau dabar tampa itin sunku surasti ir išlaikyti reikiamos srities specialistus. Toks specialistų trūkumas ir rizika prarasti esamus narius ilgainiui gali neigiamai paveikti šios institucijos darbą, nors jos vaidmuo yra be galo svarbus – Paveldo komisija veikia kaip pagrindinė Seimo, Lietuvos Respublikos Prezidento ir Vyriausybės ekspertė bei patarėja formuojant ir įgyvendinant valstybinę kultūros paveldo apsaugos politiką.</p> <p>Išdėstyti argumentai sudaro pagrindą vertinti, kad Įstatymo Projektas turėtų būti svarstomas Seime, nes tai leistų užtikrinti, kad Paveldo komisijos narių, jos pirmininko darbo užmokesčio disproporcijos problema būtų išspręsta laiku, o vėliau, įgyvendinus sistemine valstybės pareigūnų darbo užmokesčio reformą, galėtų būti peržiūrima iš naujo.</p>	
--	--	--